

Το
Εγχειρίδιο
Κατάρτισης
2020 ...

Συγγραφείς

Stephan Lewandowsky

University of Bristol and
University of Western Australia
cogsciwa.com

John Cook

George Mason University
climatechangecommunication.org

Ullrich Ecker

University of Western Australia
emc-lab.org

Dolores Albarracín

University of Illinois at Urbana Champaign
psychology.illinois.edu/people/dalbarra

Michelle A. Amazeen

Boston University
bu.edu/com/profile/michelle-amazeen/

Panayiota Kendeou

Department of Educational Psychology,
University of Minnesota
cehd.umn.edu/edpsych/people/kend0040/

Doug Lombardi

University of Maryland
sciencelearning.net

Eryn J. Newman

Research School of Psychology,
The Australian National University
erynjnewman.com

Gordon Pennycook

Hill Levene Schools of Business, University of Regina
gordonpennycook.net

Ethan Porter

School of Media and Public Affairs; Institute for Data,
Democracy and Politics; Department of Political
Science (courtesy), George Washington University
ethanporter.com

David G. Rand

Sloan School and Department of Brain and
Cognitive Sciences, MIT
daverand.org

David N. Rapp

School of Education and Social Policy & Department
of Psychology, Northwestern University
rapplab.sesp.northwestern.edu

Jason Reifler

University of Exeter
jasonreifler.com

Jon Roozenbeek

University of Cambridge
chu.cam.ac.uk/people/view/jon-roozenbeek

Philipp Schmid

Department of Psychology, University of Erfurt
philippschmid.org

Colleen M. Seifert

University of Michigan
lsa.umich.edu/psych

Gale M. Sinatra

Rossier School of Education,
University of Southern California
motivatedchangelab.com/

Briony Swire-Thompson

Network Science Institute, Northeastern University
Institute of Quantitative Social Science,
Harvard University,
brionyswire.com

Sander van der Linden

Department of Psychology, University of Cambridge
psychol.cam.ac.uk/people/sander-van-der-linden

Emily K. Vraga

Hubbard School of Journalism and Mass
Communication, University of Minnesota
emilyk.vraga.org

Thomas J. Wood

Department of Political Science, Ohio State University
polisci.osu.edu/people/wood.1080

Maria S. Zaragoza

Department of Psychology, Kent State University
kent.edu/psychology/profile/maria-s-zaragoza

Επιμελητές: Lisa Fazio, Anastasia Kozyreva,
Philipp Lorenz-Spreen, Jay Van Bavel
Γραφικός Σχεδιασμός: Wendy Cook
Μετάφραση: Κωνσταντίνος Αρμάος, Θεόφιλος
Γκινόπουλος, Αχιλλέας Κόκκινος, Ιωάννης Λόης,
Σοφοκλής Μουρατίδης, Ιωάννα Παναγάτου, Μαρία
Πλουμιστάκου, Αμαλία Τσακίρη

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το **Εγχειρίδιο Κατάρτισης 2020**, συμπεριλαμβανομένης της ομόφωνης διαδικασίας μέσω της οποίας αναπτύχθηκε, δείτε εδώ: <https://sks.to/db2020>.

Παράθεση ως:

Lewandowsky, S., Cook, J., Ecker, U. K. H., Albarracín, D., Amazeen, M. A., Kendeou, P., Lombardi, D., Newman, E. J., Pennycook, G., Porter, E. Rand, D. G., Rapp, D. N., Reifler, J., Roozenbeek, J., Schmid, P., Seifert, C. M., Sinatra, G. M., Swire-Thompson, B., van der Linden, S., Vraga, E. K., Wood, T. J., Zaragoza, M. S. (2020). The Debunking Handbook 2020. Διαθέσιμο στο: <https://sks.to/db2020>. DOI:10.17910/b7.1182

Η παραπληροφόρηση μπορεί να προκαλέσει ζημιά

Η παραπληροφόρηση είναι μία λανθασμένη πληροφορία που διαδίδεται είτε κατά λάθος είτε με πρόθεση να παραπλανήσει. Όταν υπάρχει πρόθεση για παραπλάνηση ονομάζεται εσκεμμένη παραπληροφόρηση [“disinformation”]. Η παραπληροφόρηση μπορεί δυνητικά να προκαλέσει σημαντική βλάβη σε άτομα και στην κοινωνία. Είναι, συνεπώς, σημαντικό να προστατευτούν οι άνθρωποι από την παραπληροφόρηση, είτε με το να καταστούν ανθεκτικοί στην εσφαλμένη πληροφορία πριν την αντιμετωπίσουν είτε μέσω της διάψευσής της αφού έχουν εκτεθεί σε αυτή.

Η παραπληροφόρηση μπορεί να γίνει κολλώδης!

Η επαλήθευση μπορεί να μειώσει την πίστη των ανθρώπων στη λανθασμένη πληροφορία. Ωστόσο, η παραπληροφόρηση συχνά εξακολουθεί να επηρεάζει τη σκέψη μας ακόμα και μετά τη λήψη και αποδοχή μιας διόρθωσης – αυτό είναι γνωστό ως «φαινόμενο διαρκούς επιρροής» [“continued influence effect”]¹. Μια διόρθωση πληροφορίας μπορεί να φαίνεται αποτελεσματική επειδή οι άνθρωποι την αναγνωρίζουν και είναι φανερό ότι έχουν αναθεωρήσει τις πεποιθήσεις τους. Όμως, συχνά εξακολουθούν να στηρίζονται στη λανθασμένη πληροφορία εντός άλλων πλαισίων, για παράδειγμα, απαντώντας σε ερωτήσεις που έμμεσα σχετίζονται με αυτή. Συνεπώς είναι σημαντικό να χρησιμοποιούνται οι πιο αποτελεσματικές προσεγγίσεις κατάρριψης ώστε να επιτευχθεί η μέγιστη δυνατή επίδραση.

Εμπόδισε την παραπληροφόρηση από το να «κολλήσει»

Επειδή η παραπληροφόρηση είναι κολλώδης, καλό είναι να προλαμβάνεται. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί εξηγώντας στρατηγικές παραπλανητικής ή χειριστικής επιχειρηματολογίας, μια τεχνική που είναι γνωστή ως «ανοσοποίηση» [“inoculation”] και καθιστά τους ανθρώπους ανθεκτικούς σε επόμενες προσπάθειες χειραγώγησης. Ένα πιθανό μειονέκτημα της ανοσοποίησης είναι ότι απαιτεί προχωρημένη γνώση των τεχνικών παραπληροφόρησης και είναι καλύτερο να εφαρμόζεται προτού κάποιος εκτεθεί στην παραπληροφόρηση.

Κατάρριπτε συχνά και σωστά

Αν δεν είναι δυνατή η πρόληψη, τότε χρειάζεται κατάρριψη. Για να είναι αποτελεσματική η κατάρριψη είναι σημαντικό να παρέχεις λεπτομερή αντεπιχειρήματα^{2,3}. Εξήγησε σαφώς: (1) γιατί είναι εμφανές ότι η πληροφορία είναι λανθασμένη και (2) ποιά είναι η αληθής πληροφορία. Όταν παρέχονται αυτά τα λεπτομερή αντεπιχειρήματα, η παραπληροφόρηση μπορεί να «ξεκολλήσει». Χωρίς αυτά, η παραπληροφόρηση πιθανώς να παραμείνει ως είχε παρά τις προσπάθειες διόρθωσής της.

Η παραπληροφόρηση μπορεί να προκαλέσει ζημιά

Η παραπληροφόρηση ζημιώνει την κοινωνία με διάφορους τρόπους^{4,5}. Αν οι γονείς εμποδίζουν τον εμβολιασμό των παιδιών τους βασιζόμενοι σε λανθασμένες πεποιθήσεις, πλήττεται η δημόσια υγεία⁶. Αν κάποιοι παρασύρονται από συνωμοσιολογικές θεωρίες γύρω από την COVID-19, είναι λιγότερο πιθανό να ακολουθήσουν τις κυβερνητικές οδηγίες διαχείρισης της πανδημίας⁷, με αποτέλεσμα να κινδυνεύουμε όλοι.

Είναι εύκολο να παραπλανηθεί κανείς. Τα αισθήματά μας για το οικείο και το αληθές συχνά συνδέονται μεταξύ τους. Είναι πιο πιθανό να πιστέψουμε πράγματα που έχουμε ακούσει πολλές φορές παρά μια νέα πληροφορία.

«Η αντικειμενική αλήθεια είναι λιγότερο σημαντική από την εξοικείωση: Τείνουμε να πιστεύουμε αναληθείς πληροφορίες όταν επαναλαμβάνονται αρκετά συχνά»

Ορισμοί

Παραπληροφόρηση: Λανθασμένη πληροφορία που διασπείρεται ανεξαρτήτως της πρόθεσης να παραπλανήσει.

Εσκεμμένη παραπληροφόρηση: Παραπληροφόρηση που σκοπίμως διασπείρεται ώστε να παραπλανήσει.

Ψευδείς ειδήσεις: Λανθασμένη πληροφορία, συχνά εντυπωσιακής φύσεως, που μιμείται το περιεχόμενο των μέσων ενημέρωσης.

Φαινόμενο διαρκούς επιρροής: Η συνεχιζόμενη εξάρτηση της μνήμης και της συλλογιστικής των ανθρώπων από ανακριβείς πληροφορίες μετά από παρουσίαση αξιόπιστης διόρθωσης.

Φαινόμενο πλασματικής αλήθειας: Η επαναλαμβανόμενη πληροφορία, λόγω εξοικείωσης, είναι πιθανότερο να κριθεί ως αληθής σε σχέση με μια καινούργια πληροφορία.

Αυτό το φαινόμενο ονομάζεται «φαινόμενο της πλασματικής αλήθειας»^{8,9}. Έτσι, όσο περισσότεροι άνθρωποι έρχονται αντιμέτωποι με κάποια παραπλανητική πληροφορία, την οποία δεν αμφισβητούν, τόσο περισσότερο αυτή φαίνεται αληθινή και τόσο περισσότερο «κολλάει». Ακόμα και αν μια πηγή έχει αναγνωριστεί ως αναξιόπιστη ή είναι κραυγαλέα λανθασμένη και ασυνεπής με την ιδεολογία μας, η επαναλαμβανόμενη έκθεση στην εσφαλμένη πληροφορία μπορεί να μας κάνει να συνεχίσουμε να πιστεύουμε στους ισχυρισμούς της^{10, 11, 12, 13}.

Η παραπληροφόρηση επίσης συχνά εκφράζεται με συναισθηματική γλώσσα και είναι σχεδιασμένη ώστε να τραβάει την προσοχή και να έχει πειστική παρουσίαση. Αυτό διευκολύνει την διάδοσή της και μπορεί να ενισχύσει τον αντίκτυπό της¹⁴, ιδιαίτερα στη σύγχρονη διαδικτυακή οικονομία όπου η προσοχή του χρήστη έχει εμπορευματοποιηθεί¹⁵.

Η παραπληροφόρηση μπορεί επίσης να προωθηθεί σκοπίμως με την «απλή παράθεση ερωτημάτων»: μια τεχνική που επιτρέπει στους προβοκάτορες να υπαινίσσονται αναληθείς πληροφορίες ή θεωρίες συνωμοσίας, ενώ ταυτόχρονα διατηρούν ένα προσωπίδιο σοβαρότητας¹⁶. Για παράδειγμα, σε μια μελέτη η απλή παράθεση ερωτημάτων με υπαινιγμούς για μια θεωρία συνωμοσίας σχετική με τον ιό Zika οδήγησε σε ευρεία πίστη στη θεωρία αυτή¹⁶. Παρομοίως, αν πάρει το μάτι σου έναν ειδησεογραφικό τίτλο του τύπου «Ζουν εξωγήινοι ανάμεσά μας;» και δεν εμβαθύνεις, μπορεί να σχηματίσεις λανθασμένη εντύπωση.

Από πού προέρχεται η παραπληροφόρηση;

Η παραπληροφόρηση περιλαμβάνει παρωχημένες ειδήσεις που αρχικά θεωρήθηκαν αληθινές και διαδόθηκαν καλή τη πίστει, τεχνικώς ορθές αλλά παραπλανητικές μισές αλήθειες, έως και παντελώς κατασκευασμένη παραπληροφόρηση που διασπείρεται σκοπίμως για να παραπλανήσει και να μπερδέψει το κοινό. Παρανοήσεις μπορούν να δημιουργηθούν ακόμα και από υλικά που είναι εμφανώς προϊόντα μυθοπλασίας^{17, 18}. Οι ακραία κομματικής προέλευσης πηγές ενημέρωσης συχνά παράγουν παραπληροφόρηση¹⁹, που στη συνέχεια κυκλοφορεί μέσω των κομματικών δικτύων. Έχει δειχθεί ότι η παραπληροφόρηση καθορίζει την πολιτική ατζέντα²⁰.

Η παραπληροφόρηση μπορεί να είναι κολλώδης!

«Η παραπληροφόρηση επιμένει – ακόμα κι όταν φαίνεται να έχει διορθωθεί»

Ένα θεμελιώδες αίνιγμα της παραπληροφόρησης είναι ότι παρόλο που οι διορθώσεις φαίνεται να περιορίζουν τις πεποιθήσεις σε ψευδείς πληροφορίες, η παραπληροφόρηση συχνά συνεχίζει να επηρεάζει τον τρόπο σκέψης των ανθρώπων—γνωστό ως «φαινόμενο διαρκούς επιρροής»¹. Το φαινόμενο αυτό έχει επιβεβαιωθεί πολλές φορές. Για παράδειγμα, έστω ότι κάποιος ακούει ότι μία συγγενής του αρρώστησε λόγω τροφικής δηλητηρίασης. Ακόμα κι αν μάθει αργότερα ότι αυτή η πληροφορία ήταν λάθος—και ακόμα κι αν αυτός δεχτεί και θυμάται αυτή τη διόρθωση—μπορεί να συνεχίζει να εμφανίζει μια εμμένουσα προσκόλληση στην αρχική λανθασμένη πληροφορία εντός διαφόρων πλαισίων (π.χ. μπορεί να αποφεύγει το εστιατόριο που υποτίθεται ότι εμπλεκόταν).

Η επαλήθευση πληροφοριών και οι διορθώσεις φαίνεται να λειτουργούν όταν ρωτάμε τους ανθρώπους ευθέως για τις πεποιθήσεις τους. Για παράδειγμα, μπορεί κάποιος/α να αναφέρει τη διόρθωση με ακρίβεια και να δηλώνει ότι δεν πιστεύει πια την αρχική λανθασμένη πληροφορία. Όμως αυτό δεν εγγυάται ότι η παραπληροφόρηση δε θα εμφανιστεί αλλού, για παράδειγμα όταν αυτός/ή απαντά σε ερωτήσεις ή όταν παίρνει εμμέσως σχετικές αποφάσεις.

Παρόλο που η εσφαλμένη πληροφορία είναι κολλώδης, έχουμε ευκαιρίες να αντιδράσουμε: μπορούμε να την εμποδίσουμε από το να ριζώσει εξ αρχής. Ή μπορούμε να εφαρμόσουμε τις ενδεδειγμένες πρακτικές για να καταρρίψουμε την παραπληροφόρηση επιτυχώς.

«Μετά την έκθεση σε εσφαλμένη πληροφορία, ακόμη και μετά τη διόρθωσή της, αυτή μπορεί να παραμείνει στη μνήμη. Μπορούμε όμως συχνά να αναιρέσουμε την επίδρασή της αν ακολουθήσουμε τις ενδεδειγμένες πρακτικές.»

Τα κολλώδη μυθεύματα αφήνουν άλλα σημάδια

Υπάρχουν πολλές ενδείξεις ότι η επικαιροποίηση πεποιθήσεων που αφορούν γεγονότα, ακόμα κι αν είναι επιτυχής, μπορεί να μην μεταφραστεί σε αλλαγή στάσης ή συμπεριφοράς. Για παράδειγμα, σε πολωμένες κοινωνίες (π.χ. ΗΠΑ), οι άνθρωποι δηλώνουν ότι θα συνεχίσουν να ψηφίζουν τον/την αγαπημένο/η τους πολιτικό ακόμα κι αν ανακαλύψουν ότι οι περισσότερες δηλώσεις του/της είναι ψευδείς^{21, 22, 23}. Ευτυχώς, τα πράγματα δεν είναι πάντα έτσι. Σε λιγότερο πολωμένες κοινωνίες (π.χ. Αυστραλία), η πρόθεση ψήφου επηρεάζεται από την ειλικρίνεια των πολιτικών²⁴.

Παρ' όλα αυτά, μην αποφεύγεις την κατάρριψη επειδή ανησυχείς ότι δε θα αλλάξει τη συμπεριφορά κάποιου/ας. Η επιτυχής κατάρριψη μπορεί να επηρεάσει τη συμπεριφορά – για παράδειγμα, μπορεί να μειώσει την επιθυμία των ανθρώπων να ξοδεύουν χρήματα σε αμφίβολα προϊόντα υγείας ή να μοιράζονται παραπλανητικό περιεχόμενο στο διαδίκτυο^{25, 26}.

Αν μπορείς, μην αφήνεις την παραπληροφόρηση να κολλήσει

Δεδομένου ότι η παραπληροφόρηση απομακρύνεται δύσκολα, μια αποδοτική στρατηγική είναι το να αποτρέπει κανείς το ριζωμά της εξαρχής. Υπάρχουν διάφορες στρατηγικές πρόληψης που θεωρούνται αποτελεσματικές.

Μόνο και μόνο η προειδοποίηση ότι κάποιος/α είναι πιθανό να παραπληροφορηθεί, μπορεί να μειώσει την πιθανότητα να βασιστεί στην εσφαλμένη πληροφορία^{27, 28}. Ακόμα και γενικές προειδοποιήσεις («τα μέσα ενημέρωσης κάποιες φορές δεν εξακριβώνουν τα γεγονότα και δημοσιεύουν πληροφορίες που τελικά αποδεικνύονται ανακριβείς») μπορούν να κάνουν τους ανθρώπους πιο δεκτικούς σε μετέπειτα διορθώσεις. Συγκεκριμένες ενδείξεις ότι μια πληροφορία ίσως και να είναι λανθασμένη, έχει δείχθει ότι μειώνουν την πιθανότητα να μοιραστεί κάποιος/α αυτή την πληροφορία στο διαδίκτυο²⁸.

Η διαδικασία της ανοσοποίησης ή προκατάρριψης [“prebunking”] περιλαμβάνει μια προειδοποίηση καθώς επίσης και μια προληπτική κατάρριψη, ακολουθώντας τη βιοϊατρική αναλογία²⁹. Με το να εκθέτουμε τους ανθρώπους σε μια σημαντικά εξασθενημένη δόση των τεχνικών που χρησιμοποιούνται στην παραπληροφόρηση (και με το να τις καταρρίπτουμε προληπτικά), καλλιεργούνται «γνωστικά αντισώματα». Για παράδειγμα, εξηγώντας πώς οι καπνοβιομηχανίες παρουσίασαν «ψεύτικους εμπειρογνώμονες» τη δεκαετία του 1960 για να δημιουργήσουν μία χιμαιρική επιστημονική συζήτηση για τους κινδύνους του καπνίσματος, οι άνθρωποι γίνονται πιο ανθεκτικοί σε μετέπειτα απόπειρες πειθούς που χρησιμοποιούν την ίδια παραπλανητική επιχειρηματολογία στο πλαίσιο της κλιματικής αλλαγής³⁰.

Η αποτελεσματικότητα της ανοσοποίησης έχει αποδειχθεί επανειλημμένα και για πολλά διαφορετικά θέματα^{30, 31, 32, 33, 34}. Έχει δείχθει πρόσφατα ότι η ανοσοποίηση μπορεί να πολλαπλασιαστεί μέσω της χρήσης εφαρμογών πολυμέσων, όπως τα κινούμενα σχέδια³⁵ και τα παιχνίδια^{36, 37}.

Απλά βήματα για την ενίσχυση του αλφαριθμητισμού ως προς τα μέσα μαζικής ενημέρωσης

Το να ενθαρρύνουμε κάποιον/α να αξιολογεί την πληροφορία με κριτική σκέψη καθώς τη διαβάζει, αρκεί για να μειώσει την πιθανότητα να πιστέψει ανακριβείς πληροφορίες³⁸ ή να τον/την βοηθήσει να γίνει πιο επιλεκτικός/ή στο τι μοιράζεται μετά³⁹.

Η εκπαίδευση των αναγνωστών/-ριών πάνω σε συγκεκριμένες στρατηγικές που προωθούν αυτή την κριτική αξιολόγηση, μπορεί να βοηθήσει στην ανάπτυξη σημαντικών συνηθειών. Τέτοιες στρατηγικές μπορεί να είναι: η υιοθέτηση της στάσης «η ευθύνη είναι του καταναλωτή» απέναντι σε κάθε πληροφορία στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης· το να κάνουμε μια παύση για να σκεφτούμε την πληροφορία που λαμβάνουμε αξιολογώντας την αληθοφάνειά της σε σχέση με άλλες εναλλακτικές^{40, 41}· το να λαμβάνουμε πάντα υπόψιν τις πηγές πληροφόρησης συμπεριλαμβανομένου του ιστορικού, της εμπειρογνώσεως και των κινήτρων τους⁴²· και η εξακρίβωση ισχυρισμών (π.χ. μέσω «παράπλευρης ανάγνωσης» [“lateral reading”]⁴³) πριν τις μοιραστούμε⁴⁴. Η παράπλευρη ανάγνωση αναφέρεται στην χρήση άλλων πηγών με σκοπό την αξιολόγηση μιας ιστοσελίδας αντί να προσπαθεί κανείς να αναλύσει την ίδια τη σελίδα. Υπάρχουν πολλά εργαλεία και προτάσεις για την ενίσχυση του ψηφιακού αλφαριθμητισμού⁴⁵.

Δεν μπορούμε να υποθέσουμε ότι οι άνθρωποι υιοθετούν αυθόρμητα τέτοιες συμπεριφορές³⁹. Η καταγραφή, αξιολόγηση και χρήση της αξιοπιστίας των πηγών δεν είναι πρακτικές που εφαρμόζονται συστηματικά στις κρίσεις τους¹⁰. Παρ’ όλα αυτά, όταν το κάνουν, ο αντίκτυπος της παραπληροφόρησης από λιγότερο αξιόπιστες πηγές μπορεί να μειωθεί (βλ. επόμενο πλαίσιο).

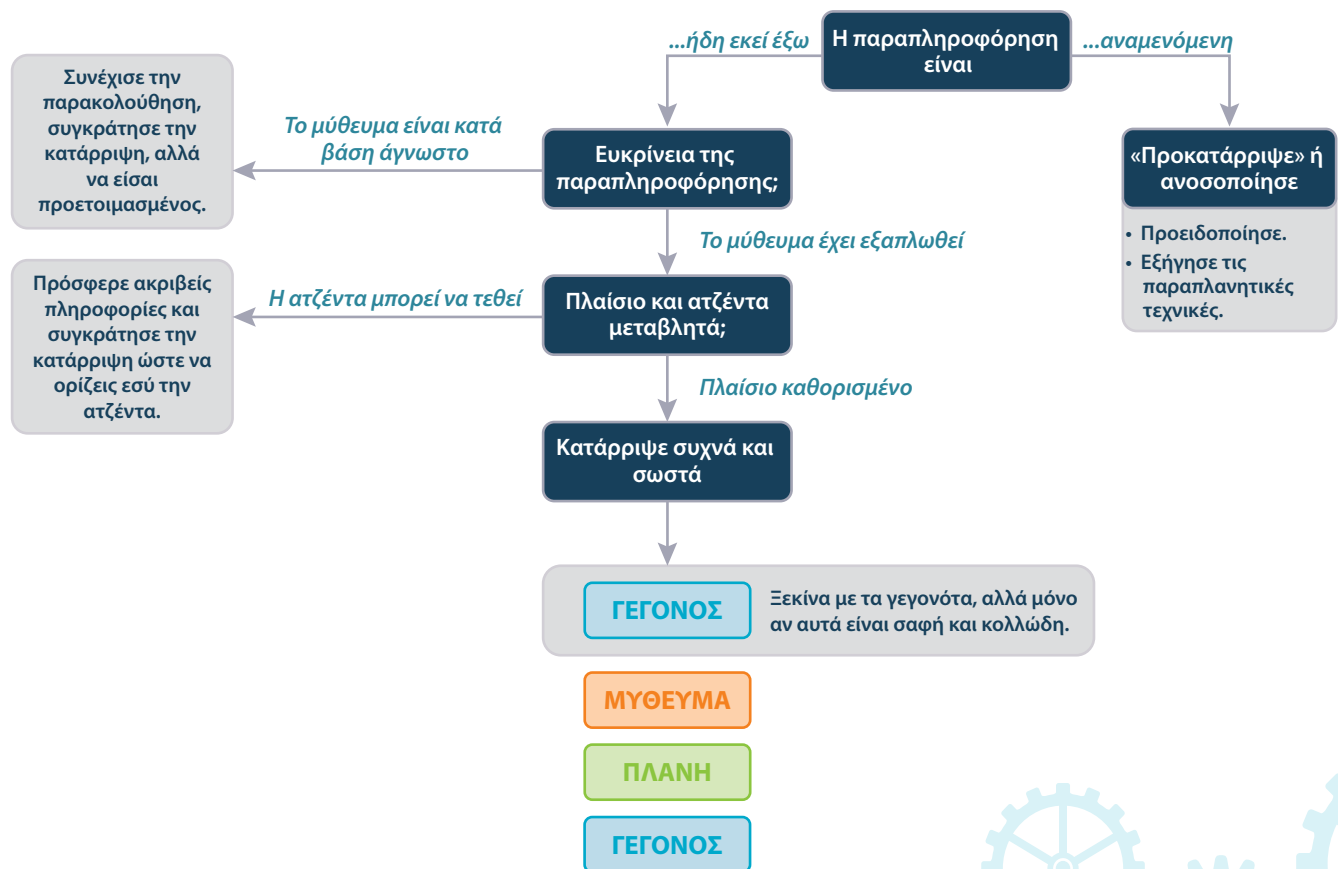
Το στρατηγικό πεδίο της κατάρριψης

Αν δεν μπορείς να αποτρέψεις τη λανθασμένη πληροφορία από το να κολλήσει, τότε έχεις άλλο ένα βέλος στη φαρέτρα σου: την Κατάρριψη! Πρέπει όμως να σκεφτείς κάποια πράγματα πριν αρχίσεις να καταρρίπτεις.

Όλοι μας έχουμε περιορισμένο χρόνο και πόρους, συνεπώς πρέπει να είμαστε επιλεκτικοί. Αν ένα μύθευμα δεν εξαπλώνεται με ταχύτητα, ή αν δεν έχει τη δυνατότητα να προξενήσει κακό τώρα ή στο μέλλον, ίσως δεν έχει νόημα να το καταρρίψεις. Οι προσπάθειες σου μάλλον θα ήταν καλύτερο να επενδυθούν κάπου αλλού. Εξάλλου, όσο λιγότερα λέγονται για ένα άγνωστο μύθευμα, τόσο το καλύτερο.

Οι διορθώσεις πρέπει να αναφέρονται στην εσφαλμένη πληροφορία, αναγκαστικά αυξάνοντας την εξοικείωση του κοινού με αυτήν. Παρ' όλ' αυτά, το άκουσμα μιας ψευδούς είδησης μέσω μιας διόρθωσης προξενεί μικρό κακό, ακόμα κι αν η διόρθωση εισάγει ένα μύθευμα που δεν ήταν γνωστό πριν⁴⁶. Όπως και να 'χει, πρέπει να προσέχουμε ώστε να μην προσφέρουμε υπερβολική έκθεση σε περιθωριακές απόψεις και συνομωσιολογίες στα πλαίσια μιας διόρθωσης. Αν κανείς δεν έχει ακούσει λ.χ. το μύθευμα ότι «το κερί των αυτιών διαλύει το τσιμέντο», γιατί να το διορθώσουμε δημόσια;

Οι καταρρίπτες πρέπει επίσης να έχουν συνείδηση του γεγονότος ότι κάθε διόρθωση αναγκαστικά ενισχύει ένα ρητορικό πλαίσιο (δηλαδή ένα σύνολο σημείων συζήτησης) κατασκευασμένο από κάποιον άλλον. Δεν μπορούμε να διορθώσουμε το μύθευμα κάποιου άλλου χωρίς να μιλήσουμε για αυτό. Υπό αυτή την έννοια, κάθε διόρθωση —ακόμη κι αν είναι επιτυχημένη— μπορεί να έχει ανεπιθύμητες συνέπειες και το να επιλέξουμε το δικό μας πλαίσιο μπορεί να είναι πιο ωφέλιμο. Για παράδειγμα, η εστίαση στην τεράστια επιτυχία και ασφάλεια ενός εμβολίου μπορεί να δημιουργήσει ένα πιο θετικό σύνολο σημείων συζήτησης απ' ό,τι η προσπάθεια κατάρριψης ενός μυθεύματος σχετικά με τα εμβόλια⁴⁷. Και είναι τα δικά σου σημεία συζήτησης, όχι αυτά κάποιου άλλου.

Ποιός πρέπει να καταρρίπτει;

Η επιτυχής επικοινωνία βασίζεται στην αξιοπιστία του πομπού.

Η πληροφόρηση από πηγές που θεωρούνται αξιόπιστες, συνήθως δημιουργεί ισχυρότερες πεποιθήσεις⁴⁸ και είναι πιο πειστική^{49, 50}. Σε γενικές γραμμές, αυτό ισχύει και για την παραπληροφόρηση^{51, 52, 53}. Παρόλα αυτά, η επίδραση της αξιοπιστίας μπορεί να είναι περιορισμένη όταν οι άνθρωποι δεν δίνουν σημασία στην πηγή^{54, 55}, ή όταν η πηγή είναι ένα μέσο μετάδοσης ειδήσεων και όχι κάποιο άτομο^{56, 57}.

Η αξιοπιστία των πηγών έχει επίσης σημασία για τη διόρθωση της παραπληροφόρησης, αν και μάλλον σε μικρότερο βαθμό^{51, 53}. Αν αναλύσουμε την αξιοπιστία ως προς την πρόθεση και την εμπειρογνώσια μιας πηγής κατάρριψης, η εμπιστοσύνη στην πρόθεσή της μπορεί να είναι σημαντικότερη από την αντιλαμβανόμενη εμπειρογνώσια της^{58, 59}. Πηγές με υψηλή αξιοπιστία και ως προς τις δύο διαστάσεις (π.χ. επαγγελματίες υγείας ή έμπιστοι οργανισμοί υγείας) μπορεί να είναι ιδανικές επιλογές^{60, 61, 62}.

Αξίζει να θυμόμαστε ότι η αξιοπιστία μιας πηγής θα έχει μεγαλύτερη σημασία για κάποιες ομάδες από ό,τι για άλλες, ανάλογα με το περιεχόμενο και το πλαίσιο^{60, 63}. Για παράδειγμα, άνθρωποι με αρνητική στάση προς τα εμβόλια δεν εμπιστεύονται επίσημες πηγές πληροφόρησης σχετικά με αυτά (συμπεριλαμβανομένων ευρέως έμπιστων οργανισμών υγείας)⁶⁴.

Προσάρμοσε το μήνυμα στο κοινό και χρησιμοποίησε έναν αγγελιοφόρο που είναι έμπιστος της ομάδας-στόχου⁶⁵. Δυσφήμισε πηγές εσκεμμένης παραπληροφόρησης που έχουν προσωπικά οφέλη⁵³.

Το φαινόμενο μπούμερανγκ

Πριν μια δεκαετία, ακαδημαϊκοί και επαγγελματίες ανησυχούσαν ότι οι διορθώσεις μπορεί να «γυρίσουν μπούμερανγκ», δηλαδή παραδόξως να ενισχύσουν τις παρανοήσεις αντί να τις μειώσουν. Πρόσφατες έρευνες όμως κατευνάζουν αυτές τις ανησυχίες: τα φαινόμενα μπούμερανγκ δεν συμβαίνουν παρά ελάχιστες φορές και το ρίσκο εμφάνισής τους είναι συνήθως χαμηλότερο από ό,τι νομίζαμε κάποτε.

Μη διστάσεις να προσπαθήσεις να διαψεύσεις ή να διορθώσεις μια λανθασμένη πληροφορία από φόβο μην γυρίσει μπούμερανγκ η απόπειρά σου ή μήπως αυξήσει την πίστη στην πληροφορία αυτή^{66, 67, 68}.

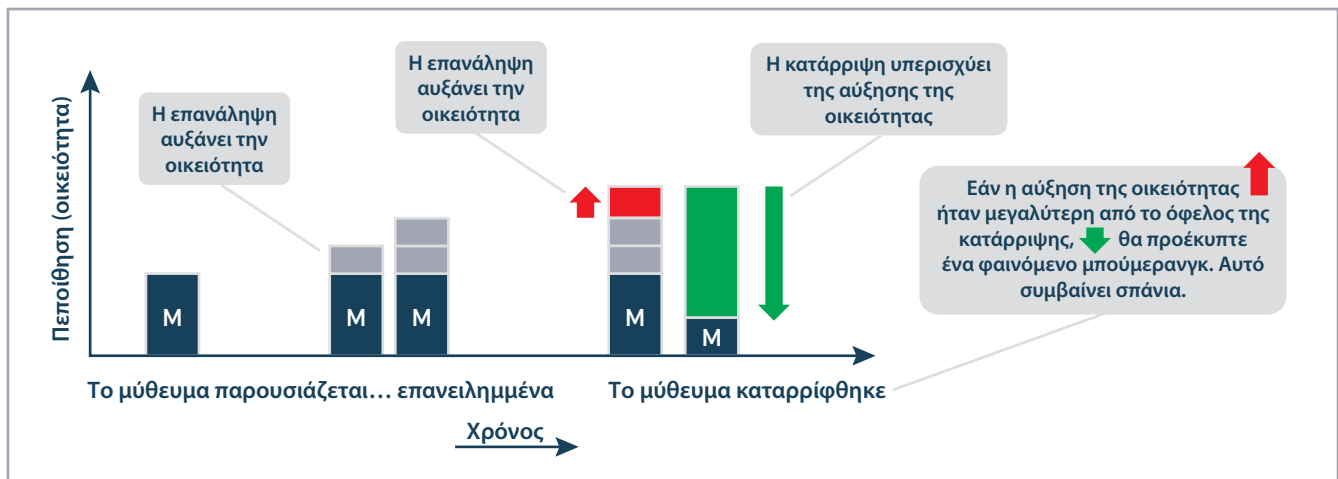
Ορισμός

Φαινόμενο μπούμερανγκ: Το φαινόμενο μπούμερανγκ συμβαίνει όταν μια διόρθωση αυξάνει ακούσια την πίστη σε μια εσφαλμένη πληροφορία σε σχέση με πριν τη διόρθωση ή αν την είχαμε αποφύγει εντελώς.

«Τα φαινόμενα μπούμερανγκ δεν είναι όσο συχνά πιστεύαμε. Δεν μπορούμε να προβλέψουμε με βεβαιότητα τις συνθήκες κάτω από τις οποίες συμβαίνουν.»

Φαινόμενο μπούμερανγκ λόγω εξοικείωσης

Η επανάληψη καθιστά την πληροφορία πιο οικεία και η οικεία πληροφορία γενικά γίνεται αντιληπτή ως πιο αληθής από μια νέα πληροφορία (το προαναφερθέν φαινόμενο πλασματικής αλήθειας). Καθώς ένα μύθευμα επαναλαμβάνεται όταν καταρρίπτεται, εγείρεται ο κίνδυνος η κατάρριψη να αποτύχει κάνοντας το μύθευμα πιο οικείο (βλέπε εικόνα παρακάτω). Κάποια πρώιμα αποτελέσματα υποστήριζαν αυτήν την ιδέα, αλλά πιο πρόσφατα, επανειλημμένες πειραματικές προσπάθειες να προκληθεί ένα φαινόμενο μπούμερανγκ μέσω της εξοικείωσης και μόνο, έχουν αποτύχει^{69,70}. Έτσι, ενώ η επανάληψη της παραπληροφόρησης γενικά αυξάνει την εξοικείωση και την αληθοφάνεια, η επανάληψη ενός μυθεύματος κατά την διάψυσή του έχει βρεθεί ότι είναι ασφαλής σε πολλές περιπτώσεις και μπορεί ακόμη και να κάνει τη διόρθωση πιο εμφανή και αποτελεσματική⁷¹.

«Η κατάρριψη ενός μυθεύματος το κάνει πιο οικείο, αλλά η απομυθοποίηση συνήθως υπερσχύει της αύξησης της οικειότητας.»

Φαινόμενο μπούμερανγκ λόγω κορεσμού

Αυτό το φαινόμενο αναφέρεται στην ιδέα ότι η έκθεση σε υπερβολικά πολλά αντεπιχειρήματα ενάντια σε έναν ψευδή ισχυρισμό μπορεί να προκαλέσει ανεπιθύμητα ή ακόμη και αντίθετα αποτελέσματα. Ωστόσο, η μόνη μελέτη που διερεύνησε άμεσα αυτήν την υπόθεση δεν παρείχε ενδείξεις που να επιβεβαιώνουν αυτό το φαινόμενο και αντ' αυτού κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ένας μεγαλύτερος αριθμός σχετικών αντεπιχειρημάτων γενικά οδηγεί σε μεγαλύτερη μείωση των παρανοήσεων⁶⁹.

Φαινόμενο μπούμερανγκ λόγω κοσμοθεωρίας

Το φαινόμενο μπούμερανγκ λόγω κοσμοθεωρίας θεωρείται ότι συμβαίνει όταν μια διόρθωση που αμφισβητεί την κοσμοθεωρία των ανθρώπων αυξάνει την πίστη στην παραπληροφόρηση. Ενώ αρχικά υπήρχαν κάποιες ενδείξεις για το φαινόμενο μπούμερανγκ λόγω κοσμοθεωρίας⁷², πρόσφατες έρευνες υποδεικνύουν ότι δεν είναι ένα εκτεταμένο και ισχυρό εμπειρικό φαινόμενο.

Προσωπική εμπειρία έναντι τεκμηριωμένων στοιχείων

Παρότι το φαινόμενο μπούμερανγκ μπορεί να παρατηρείται στην καθημερινότητα, πολλά πειράματα έχουν δείξει ότι, στην πραγματικότητα, τέτοια συμπεριφορά είναι ασυνήθιστη. Οι κοινωνικοί επιστήμονες ακόμα προσπαθούν να ανακαλύψουν γιατί σε κάποιους ανθρώπους ενισχύεται η πίστη τους στην παραπληροφόρηση ενώ σε άλλους όχι, και γιατί αυτό το φαινόμενο εμφανίζεται σε κάποιες περιπτώσεις και όχι σε άλλες. Παρόλα αυτά, τα περισσότερα στοιχεία μέχρι σήμερα δείχνουν καθαρά ότι το φαινόμενο μπούμερανγκ δεν είναι επαρκής λόγος για να αποφεύγεται η κατάρριψη και η επαλήθευση πληροφοριών.

Αρκετές έρευνες έχουν αποτύχει να εντοπίσουν το φαινόμενο μπούμερανγκ ακόμα και σε θεωρητικώς ευνοϊκές καταστάσεις^{22, 23, 67, 73, 74}. Ως εκ τούτου, ενώ υπάρχουν αναφορές όπου το φαινόμενο μπούμερανγκ αναδύεται κάτω από συγκεκριμένες συνθήκες (π.χ. όταν πληροφορίες που αφορούν μέτρα κλιματικής αντιμετώπισης παρουσιάζονται σε ρεπουμπλικάνους⁷⁵), οι ανησυχίες γύρω από το φαινόμενο μπούμερανγκ είναι δυσανάλογες.

Ο ρόλος της κοσμοθεωρίας στην επιβεβαίωση των πεποιθήσεων

Ακόμη και αν το φαινόμενο μπούμερανγκ λόγω κοσμοθεωρίας δεν είναι συχνό, υπάρχουν άλλοι τρόποι που αυτή μπορεί να επηρεάσει την κατάρριψη.

Η κοσμοθεωρία κάποιου/-ας μπορεί να επηρεάσει το περιεχόμενο που επιλέγει να καταναλώσει^{76, 77, 78}. Αυτή η διαδικασία της επιλεκτικής έκθεσης μπορεί να σημαίνει ότι οι άνθρωποι είναι πιο πιθανό να εκτεθούν, εξ αρχής σε σύμφωνες με την κοσμοθεωρία τους λανθασμένες αντιλήψεις ή παραπλανητικούς ισχυρισμούς, και εμμέσως, λιγότερο πιθανό να εκτεθούν σε διορθωτικές πληροφορίες πάνω σε αυτούς τους ισχυρισμούς μετά την έκθεση. Ενδεικτικά, μία ανάλυση έδειξε ότι το 62% των επισκέψεων σε ιστοσελίδες ψευδών ειδήσεων προέρχεται από το 20% των Αμερικανών με το πιο συντηρητικό προφίλ ως προς την κατανάλωση ειδήσεων⁷⁷.

Η αποτελεσματικότητα των διορθώσεων εξαρτάται εν μέρει από την προθυμία του αποδέκτη να πιστέψει τη δήλωση. Η ενεργοποίηση των ομαδικών ταυτοτήτων πιθανόν να δημιουργεί περιορισμούς στον τρόπο σκέψης των ανθρώπων. Ανάλογα με την ταυτότητα και τη θεματολογία, αυτό μπορεί να μετριάσει ή να επιτείνει τις παρανοήσεις και να επηρεάσει το ποιόν/ά θα πιστέψει κάθε άνθρωπος. Αυτό τονίζει τη σημασία της χρήσης συμπεριληπτικής γλώσσας και την αποφυγή στιγματισμού των ομάδων που έχουν ανακριβείς πεποιθήσεις. Ειδάλλως είναι πιο πιθανό να δημιουργηθεί πόλωση παρά η επιθυμητή αναθεώρηση.

Πρόσφατες έρευνες δείχνουν ότι παρότι ο τρόπος κατανάλωσης της πληροφορίας (λανθασμένης ή μη) μπορεί να διαφέρει κατά μήκος του πολιτικού φάσματος, κάποιες από τις διαδικασίες παρακινούμενης συλλογιστικής που περιγράφηκαν παραπάνω μπορεί να είναι οι ίδιες για προοδευτικούς και συντηρητικούς⁷⁹.

«Γενικά, τα πρόσφατα δεδομένα δεν προσφέρουν κάποιο λόγο αποφυγής της κατάρριψης λόγω φόβου για το φαινόμενο μπούμερανγκ. Η κατάρριψη είναι πιο πιθανό να είναι τουλάχιστον εν μέρει αποτελεσματική, εκτός κάποιων περιορισμένων περιπτώσεων, όπου οι κοσμοθεωρίες των ανθρώπων τίθενται υπό αμφισβήτηση.»

Κατάρριπτε συχνά και κάν' το σωστά

Απλές διορθώσεις από μόνες τους είναι απίθανο να εξαλείψουν την παραπληροφόρηση. Το να επισημαίνεις ότι κάτι είναι αμφισβητήσιμο ή προέρχεται από αναξιόπιστη πηγή, δεν είναι αρκετό όταν έχει υπάρξει επαναλαμβανόμενη έκθεση σε αυτό.

Η κατάρριψη είναι πιθανότερο να είναι επιτυχής αν ακολουθήσεις τα εξής 3 ή 4 βήματα:

ΓΕΓΟΝΟΣ	Ξεκίνα με το γεγονός εφόσον είναι ξεκάθαρο, μεστό και κολλώδες – κάν' το απλό, σαφές κι αληθοφανές. Πρέπει να «ταιριάζει» με την ιστορία.
ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΗΣΕ ΓΙΑ ΤΟ ΜΥΘΕΥΜΑ	Προειδοποίησε εκ των προτέρων ότι επέρχεται ένα μύθευμα... Ανάφερε το μόνο μία φορά
ΕΞΗΓΗΣΕ ΤΗΝ ΠΛΑΗ	Εξήγησε πώς παραπλανά το μύθευμα.
ΓΕΓΟΝΟΣ	Ολοκλήρωσε ενισχύοντας το γεγονός – πολλές φορές, αν είναι δυνατόν. Βεβαιώσου ότι παρέχει μία εναλλακτική αιτιακή εξήγηση.

ΓΕΓΟΝΟΣ: Διατύπωσε πρώτα την αλήθεια

Αν είναι εύκολο να το κάνεις με λίγες σαφείς λέξεις, διατύπωσε πρώτα το τι είναι αληθές. Αυτό σου επιτρέπει να θέσεις το πλαίσιο για το μήνυμα – καθοδηγείς τη συζήτηση με τα δικά σου επιχειρήματα κι όχι με τα επιχειρήματα άλλων.

Οι καλύτερες διορθώσεις είναι εξίσου επιφανείς (στα πρωτοσέλιδα, όχι θαμμένες στις ερωτήσεις) με την παραπληροφόρηση.

Μην βασίζεσαι σε απλή αναίρεση («αυτός ο ισχυρισμός δεν είναι αληθής»).

Το να παρέχεις μία πραγματική εναλλακτική, δηλαδή μία εναλλακτική που γεμίζει το αιτιακό κενό στην εξήγηση του τι συνέβη εφόσον η παραπληροφόρηση διορθώθηκε, είναι μία αποτελεσματική μέθοδος κατάρριψης. Το να έχεις μία αιτιακή εναλλακτική διευκολύνει την «αντικατάσταση» των ανακριβών πληροφοριών κατά την αρχική κατανόηση ενός ατόμου, με μία νέα εκδοχή του τι συνέβη.

Η εναλλακτική δεν πρέπει να είναι πιο περίπλοκη και πρέπει να έχει την ίδια επεξηγηματική ικανότητα με την αρχική παραπληροφόρηση^{1, 80, 81}.

Μπορεί, ωστόσο, να υπάρχουν περιπτώσεις όπου τα γεγονότα διακρίνονται από τόσο λεπτά χαρακτηριστικά, που είναι αδύνατο να γίνει μια περιεκτική συνόψισή τους. Σε αυτές τις περιπτώσεις, ίσως είναι καλύτερο να ξεκινάς εξηγώντας γιατί το μύθευμα είναι λανθασμένο, προτού εξηγήσεις τα γεγονότα.

ΜΥΘΕΥΜΑ: Υπόδειξε την παραπληροφόρηση

Επανάλαβε την λανθασμένη πληροφορία μία φορά, ακριβώς πριν από την διόρθωση. Μια επανάληψη του μυθεύματος είναι ωφέλιμη στην επικαιροποίηση μιας πεποίθησης^{27, 71, 82, 83}.

Όμως, οι αχρείαστες επαναλήψεις της λανθασμένης πληροφορίας πρέπει να αποφεύγονται: Αν και τα φαινόμενα μπούμερανγκ είναι σπάνια, γνωρίζουμε ότι η επανάληψη μιας πληροφορίας την κάνει να φαίνεται ως αληθής^{84, 85, 86}.

Οι διορθώσεις είναι πιο πετυχημένες αν κάποιος έχει ή του δημιουργηθούν υποψίες, σχετικά με την πηγή ή τον σκοπό της παραπληροφόρησης⁸⁷.

ΠΛΑΝΗ: Εξήγησε γιατί η παραπληροφόρηση είναι λάθος

Αντιπάρθεσε τη διορθωμένη με την εσφαλμένη πληροφορία. Εξασφάλισε ότι το αντεπιχείρημα είναι ξεκάθαρο και εμφανώς συνδεδεμένο με την λανθασμένη πληροφορία. Πρέπει να καθίσταται πρακτικά αδύνατον για το άτομο να αγνοήσει, να παραβλέψει ή να μην διαπιστώσει το διορθωτικό στοιχείο, ακόμα και όταν ρίχνει μια γρήγορη ματιά^{27, 88, 89}.

Αντί απλώς να δηλώνεις ότι η λανθασμένη πληροφορία είναι εσφαλμένη, είναι ωφέλιμο να παρέχεις λεπτομέρειες σχετικά με το γιατί. Εξήγησε (1) γιατί η λανθασμένη πληροφορία θεωρήθηκε σωστή αρχικά, (2) γιατί είναι πλέον ξεκάθαρο ότι είναι λανθασμένη και (3) γιατί η εναλλακτική είναι σωστή^{81, 90, 91}. Είναι σημαντικό να εντοπιστεί η αντίφαση προκειμένου να διορθωθεί^{71, 83}.

Τέτοιου είδους λεπτομερείς διορθώσεις προάγουν τη διατήρηση της αλλαγής πεποιθήσεων στο χρόνο και προστατεύουν κατά της υπαναχώρησης, δηλαδή της επιστροφής σε προηγούμενη της διόρθωσης πεποίθηση^{2, 52, 92}).

Αν μπορείς, εξήγησε γιατί η λανθασμένη πληροφορία είναι εσφαλμένη, όχι μόνο παρέχοντας την πραγματολογική εναλλακτική, αλλά υποδεικνύοντας λογικές ή επιχειρηματολογικές πλάνες που υποβόσκουν της λανθασμένης πληροφορίας. Ένα πρακτικό πλεονέκτημα της αποκάλυψης πλάνων⁶⁶ είναι ότι οι πλάνες δεν είναι εξειδικευμένες σε ένα θέμα, και ως εκ τούτου ο κόσμος μπορεί να ωφεληθεί και σε άλλους τομείς. Μόλις, για παράδειγμα, συνειδητοποιήσεις ότι η κλιματική παραπληροφόρηση βασίζεται στην σταχυολόγηση⁷⁹ ή στην ασυνέπεια [των επιχειρημάτων]⁹³, μπορείς να εντοπίσεις παρόμοια κακή επιχειρηματολογία στην αντιεμβολιαστική ρητορική.

ΓΕΓΟΝΟΣ: Διατύπωσε την αλήθεια ξανά

Επαναδιατύπωσε το γεγονός, ώστε να είναι το τελευταίο πράγμα που σκέφτεται ο αποδέκτης.

Ακόμα και τα αποτελέσματα μιας λεπτομερούς διάψευσης, θα εξασθενήσουν με τον καιρό^{3, 52}, οπότε να είσαι έτοιμος/η να καταρρίπτεις ξανά και ξανά!

Γενικές οδηγίες:

Απόφυγε την επιστημονική ορολογία ή την περίπλοκη, τεχνική γλώσσα⁹⁴.

Καλοσχεδιασμένα γραφήματα, βίντεο, φωτογραφίες και άλλα σημασιολογικά βοηθήματα μπορούν να είναι χρήσιμα στην επικοινωνία διορθώσεων που περιλαμβάνουν περίπλοκες ή στατιστικές πληροφορίες με σαφήνεια και περιεκτικότητα^{95, 96, 97}.

Η αλήθεια είναι συχνά πιο περίπλοκη από κάποιους διαδεδομένους ψευδείς ισχυρισμούς. Πρέπει να επενδύσεις στην προσπάθεια μετάφρασης περίπλοκων ιδεών, ώστε να είναι εύκολα προσβάσιμες στο κοινό στο οποίο απευθύνεσαι—δηλαδή να μπορούν να διαβαστούν εύκολα, να κατανοηθούν εύκολα και να ανακληθούν εύκολα^{98, 99, 100}.

Συλλογική δράση: Κατάρριψη στα κοινωνικά δίκτυα

Τα σκουντήματα ακρίβειας [“accuracy nudges”] (π.χ. «οι περισσότεροι άνθρωποι θέλουν να λαμβάνουν σωστές πληροφορίες») και οι υπενθυμίσεις αυξάνουν την ποιότητα του περιεχομένου που οι χρήστες μοιράζονται στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης³⁹.

Ενθάρρυνε τους χρήστες των μέσων κοινωνικής δικτύωσης να αντιδρούν γρήγορα στην παραπληροφόρηση με το να μοιράζονται τα γεγονότα. Οι προσπάθειες μιας πλατφόρμας μπορεί να μην είναι επαρκείς ως προς το εύρος της παραπληροφόρησης. Η διόρθωση από τους χρήστες μπορεί να λειτουργήσει εάν οι άνθρωποι ενθαρρυνθούν να ασχοληθούν με αυτήν^{101, 102}.

***Εστίασε στις διαπροσωπικές επιδράσεις στην διαδικτυακή επικοινωνία:
«Βλέπεις κάτι; Μίλα!»¹⁰².***

Τα άτομα έχουν τη δυνατότητα να κάνουν τη διαφορά στο Διαδίκτυο: Ως αντίδραση στην παραπληροφόρηση, οι διορθώσεις από χρήστες, ειδικούς και αλγόριθμους (π.χ. προτείνοντας σχετικά άρθρα που περιέχουν μια διόρθωση) μπορούν να είναι αποτελεσματικές στη μείωση των εσφαλμένων αντιλήψεων της κοινότητας^{103, 104, 105}.

Το να παρατηρείς κάποιον άλλο στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης να διορθώνεται (γνωστές ως διορθώσεις παρατήρησης) μπορεί να οδηγήσει σε πιο ακριβείς απόψεις σε διάφορα θέματα⁶¹.

Αντίθετα, το να μην αντιδράς μπορεί να οδηγήσει σε έναν «κύκλο ανατροφοδοτούμενης σιωπής», τόσο για το άτομο που διορθώνεται όσο και για τον παρατηρητή, όπου μια σιωπηλή πλειοψηφία εκχωρεί μια αφήγηση σε μια ηχηρή αλλά παραπληροφορημένη μειοψηφία^{106, 107, 108}.

ΓΕΓΟΝΟΣ

Οι επιστήμονες παρατηρούν το ανθρώπινο αποτύπωμα σε όλο το κλίμα

Η θερμοαντική επίδραση των αερίων του θερμοκηπίου, όπως το διοξείδιο του άνθρακα, έχει επιβεβαιωθεί από πολλές σειρές αποδεικτικών στοιχείων. Τα αεροσκάφη και οι δορυφόροι μετρούν μικρότερα ποσά θερμότητας να διαφεύγουν στο διάστημα ακριβώς σε εκείνα τα μήκη κύματος στα οποία το διοξείδιο του άνθρακα απορροφά ενέργεια. Η ανώτερη ατμόσφαιρα ψύχεται ενώ η κατώτερη ατμόσφαιρα θερμαίνεται – ένα σαφές πρότυπο θέρμανσης μέσω του φαινομένου του θερμοκηπίου.

- Ξεκίνα με το γεγονός εφόσον είναι ξεκάθαρο, μεστό και κολλώδες – κάν' το απλό, σαφές κι αληθοφανές.
- Πρόσφερε μια πραγματολογική εναλλακτική η οποία γεμίζει ένα αιτιολογικό κενό, εξηγώντας τι συμβαίνει αν η λανθασμένη πληροφορία διορθωθεί.
- Μην στηρίζεσαι σε μια απλή αναίρεση («αυτός ο ισχυρισμός είναι εσφαλμένος»).

ΜΥΘΕΥΜΑ

Ένα κοινό κλιματικό μύθευμα είναι ότι το κλίμα πάντα άλλαζε με φυσικές διαδικασίες στο παρελθόν, επομένως η σύγχρονη κλιματική αλλαγή θα πρέπει να είναι ομοίως φυσική.

- Προειδοποίησε ότι έπεται μύθευμα.
- Επανάλαβε την λανθασμένη πληροφορία, μία μόνο φορά, ακριβώς πριν από την διόρθωση.

ΠΛΑΝΗ

Αυτό το επιχείρημα υποπίπτει στην πλάνη της μοναδικής αιτίας, υποθέτοντας λανθασμένα ότι επειδή φυσικοί παράγοντες έχουν προκαλέσει την αλλαγή του κλίματος στο παρελθόν, θα πρέπει πάντα οι ίδιοι να ευθύνονται για οποιαδήποτε κλιματική αλλαγή.

Η λογική είναι η ίδια με το να βλέπουμε ένα δολοφονημένο πτώμα και να συμπεραίνουμε ότι επειδή κάποιοι άνθρωποι έχουν πεθάνει από φυσικά αίτια στο παρελθόν, θα πρέπει και αυτό το θύμα δολοφονίας να έχει πεθάνει από φυσικά αίτια.

- Εξήγησε πώς παραπλανεί το μύθευμα.
- Υπόδειξε τις λογικές ή επιχειρηματολογικές πλάνες στις οποίες στηρίζεται η λανθασμένη πληροφορία.

ΓΕΓΟΝΟΣ

Όπως ακριβώς ένας ντετέκτιβ βρίσκει στοιχεία σε μία σκηνή εγκλήματος, οι επιστήμονες έχουν βρεί πολλά στοιχεία σε κλιματικές μετρήσεις, οι οποίες επιβεβαιώνουν ότι οι άνθρωποι προκαλούν την υπερθέρμανση του πλανήτη. Η ανθρωπογενής υπερθέρμανση είναι ένα μετρήσιμο γεγονός.

- Ολοκλήρωσε ενισχύοντας το γεγονός.
- Επανάλαβε το γεγονός πολλές φορές αν είναι δυνατόν.

- 1 Johnson, H. M., & Seifert, C. M. (1994). Sources of the continued influence effect: When misinformation in memory affects later inferences. *Journal of Experimental Psychology: Learning, Memory, and Cognition*, 20(6), 1420-1436.
- 2 Ecker, U. K. H., O'Reilly, Z., Reid, J. S., & Chang, E. P. (2020). The effectiveness of short-format refutational fact-checks. *British Journal of Psychology*, 111(1), 36-54.
- 3 Paynter, J., Luskin-Saxby, S., Keen, D., Fordyce, K., Frost, G., Imms, C., ... & Ecker, U. K. H. (2019). Evaluation of a template for countering misinformation—Real-world autism treatment myth debunking. *PLOS ONE*, 14, e0210746. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0210746>.
- 4 Lewandowsky, S., Ecker, U. K. H., & Cook, J. (2017). Beyond misinformation: Understanding and coping with the post-truth era. *Journal of Applied Research in Memory and Cognition*, 6, 353-369. <https://doi.org/10.1016/j.jarmac.2017.07.008>.
- 5 Southwell, B. G., Thorson, E. A., & Sheble, L. (2018). Misinformation among mass audiences as a focus for inquiry. In B. G. Southwell, E. A. Thorson, & L. Sheble (Eds.), *Misinformation and mass audiences* (pp. 1-14). Austin: University of Texas Press.
- 6 Gangarosa, E. J., Galazka, A. M., Wolfe, C. R., Phillips, L. M., Miller, E., Chen, R. T., & Gangarosa, R. E. (1998). Impact of anti-vaccine movements on pertussis control: the untold story. *The Lancet*, 351(9099), 356-361.
- 7 Freeman, D., Waite, F., Rosebrock, L., Petit, A., Causier, C., East, A., ... & Bold, E. (2020). Coronavirus conspiracy beliefs, mistrust, and compliance with government guidelines in England. *Psychological Medicine*, 1-30. DOI 10.1017/s0033291720001890.
- 8 Hasher, L., Goldstein, D., & Toppino, T. (1977). Frequency and the conference of referential validity. *Journal of Verbal Learning and Verbal Behavior*, 16, 107-112.
- 9 Fazio, L. K., Brashier, N. M., Payne, B. K., & Marsh, E. J. (2015). Knowledge does not protect against illusory truth. *Journal of Experimental Psychology: General*, 144(5), 993.
- 10 Henkel, L. A., & Mattson, M. E. (2011). Reading is believing: The truth effect and source credibility. *Consciousness and Cognition*, 20(4), 1705-1721.
- 11 Pennycook, G., Cannon, T. D., & Rand, D. G. (2018). Prior exposure increases perceived accuracy of fake news. *Journal of Experimental Psychology: General*, 147, 1865-1880. DOI 10.1037/xge0000465.
- 12 Stanley, M. L., Yang, B. W., & Marsh, E. J. (2019). When the unlikely becomes likely: Qualifying language does not influence later truth judgments. *Journal of Applied Research in Memory and Cognition*, 8(1), 118-129.
- 13 Unkelbach, C., & Greifeneder, R. (2018). Experiential fluency and declarative advice jointly inform judgments of truth. *Journal of Experimental Social Psychology*, 79, 78-86.
- 14 Brady, W., Gantman, A., & Van Bavel, J. (2020). Attentional capture helps explain why moral and emotional content go viral. *Journal of Experimental Psychology*, 149, 746-756. <https://doi.org/10.1037/xge0000673>
- 15 Lorenz-Spreen, P., Lewandowsky, S., Sunstein, C. R., & Hertwig, R. (2020). How behavioural sciences can promote truth and, autonomy and democratic discourse online. *Nature Human Behaviour*. DOI: 10.1038/s41562-020-0889-7.
- 16 Lyons, B., Merola, V., & Reifler, J. (2019). Not Just Asking Questions: Effects of Implicit and Explicit Conspiracy Information About Vaccines and Genetic Modification. *Health Communication*, 34, 1741-1750.
- 17 Marsh, E. J., & Fazio, L. K. (2006). Learning errors from fiction: Difficulties in reducing reliance on fictional stories. *Memory & Cognition*, 34, 1140-1149.
- 18 Rapp, D. N., Hinze, S. R., Slaten, D. G., & Horton, W. S. (2014a). Amazing stories: Acquiring and avoiding inaccurate information from fiction. *Discourse Processes*, 51, 50-74. doi:10.1080/0163853X.2013.855048.
- 19 Benkler, Y., Faris, R., Roberts, H., & Zuckerman, E. (2017). Study: Breitbart-led right-wing media ecosystem altered broader media agenda. *Columbia Journalism Review*, 3, 2017.
- 20 Vargo, C. J., Guo, L., & Amazeen, M. A. (2018). The agenda-setting power of fake news: A big data analysis of the online media landscape from 2014 to 2016. *New Media & Society*, 20, 2028-2049.
- 21 Swire, B., Berinsky, A. J., Lewandowsky, S., & Ecker, U. K. H. (2017). Processing political misinformation: comprehending the Trump phenomenon. *Royal Society Open Science*, 4(3), 160802.
- 22 Swire-Thompson, B., Ecker, U. K., Lewandowsky, S., & Berinsky, A. J. (2020). They might be a liar but they're my liar: Source evaluation and the prevalence of misinformation. *Political Psychology*, 41, 21-34.
- 23 Nyhan, B., Porter, E., Reifler, J., & Wood, T. J. (2020). Taking fact-checks literally but not seriously? The effects of journalistic fact-checking on factual beliefs and candidate favorability. *Political Behavior*, 42, 939-960.
- 24 Aird, M. J., Ecker, U. K., Swire, B., Berinsky, A. J., & Lewandowsky, S. (2018). Does truth matter to voters? The effects of correcting political misinformation in an Australian sample. *Royal Society open science*, 5(12), 180593.
- 25 Hamby, A. M., Ecker, U. K. H., & Brinberg, D. (2019). How stories in memory perpetuate the continued influence of false information. *Journal of Consumer Psychology*, 30, 240-259. <https://doi.org/10.1002/jcpsy.1135>.
- 26 MacFarlane, D., Tay, L. Q., Hurlstone, M. J., & Ecker, U. K. H. (2020). Refuting spurious COVID-19 treatment claims reduces demand and misinformation sharing. <https://doi.org/10.31234/osf.io/q3mkd>.
- 27 Ecker, U. K. H., Lewandowsky, S., Swire, B., & Chang, D. (2011). Correcting false information in memory: Manipulating the strength of misinformation encoding and its retraction. *Psychonomic Bulletin & Review*, 18(3), 570-578.

- 28 Mena, P. (2020). Cleaning up social media: The effect of warning labels on likelihood of sharing false news on Facebook. *Policy & Internet*, 12(2), 165-183.
- 29 McGuire, W. J., & Papageorgis, D. (1962). Effectiveness of forewarning in developing resistance to persuasion. *Public Opinion Quarterly*, 26, 24-34.
- 30 Cook, J., Lewandowsky, S., & Ecker, U. K. H. (2017). Neutralizing misinformation through inoculation: Exposing misleading argumentation techniques reduces their influence. *PLOS ONE*, 12(5): e0175799.
- 31 Amazeen, M.A. (2020). Resisting covert persuasion in digital news: Comparing inoculation and reactance in the processing of native advertising disclosures and article engagement intentions. *Journalism & Mass Communication Quarterly*. DOI 10.1177/1077699020952131.
- 32 Banas, J. A., & Rains, S. A. (2010). A meta-analysis of research on inoculation theory. *Communication Monographs*, 77, 281-311.
- 33 Compton, J. (2013). Inoculation theory. In J. Dillard & L. Shen (Eds.), *The SAGE handbook of persuasion: Developments in theory and practice* (pp. 220-236). Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- 34 van der Linden, S., Leiserowitz, A., Rosenthal, S., & Maibach, E. (2017). Inoculating the public against misinformation about climate change. *Global Challenges*, 1(2), 1600008.
- 35 Cook, J. (2020). *Cranky uncle vs. climate change*. New York: Citadel Press.
- 36 Roozenbeek, J., & van der Linden, S. (2019). Fake news game confers psychological resistance against online misinformation. *Palgrave Communications*, 5(1), 12.
- 37 Maertens, R., Roozenbeek, J., Basol, M., & van der Linden, S. (2020). Long-term effectiveness of inoculation against misinformation: Three longitudinal experiments. *Journal of Experimental Psychology: Applied*. <http://dx.doi.org/10.1037/xap0000315>.
- 38 Rapp, D.N., Hinze, S.R., Kohlhepp, K., & Ryskin, R.A. (2014b). Reducing reliance on inaccurate information. *Memory & Cognition*, 42, 11-26.
- 39 Pennycook, G., McPhetres, J., Zhang, Y., Lu, J. G., & Rand, D. G. (2020). Fighting COVID-19 misinformation on social media: Experimental evidence for a scalable accuracy-nudge intervention. *Psychological Science*, 31, 770-780.
- 40 Hinze, S.R., Slaten, D.G., Horton, W.S., Jenkins, R., & Rapp, D.N. (2014). Pilgrims sailing the Titanic: Plausibility effects on memory for facts and errors. *Memory & Cognition*, 42, 305-324.
- 41 Sinatra, G. M., & Lombardi, D. (2020). Evaluating sources of scientific evidence and claims in the post-truth era may require reappraising plausibility judgments. *Educational Psychologist*, 55, 120-131. DOI: 10.1080/00461520.2020.1730181.
- 42 Wineburg, S., McGrew, S., Breakstone, J., & Ortega, T. (2016). Evaluating information: The cornerstone of civic online reasoning. *Stanford Digital Repository*. Retrieved January, 8, 2018.
- 43 Wineburg, S., & McGrew, S. (2019). Lateral reading and the nature of expertise: Reading less and learning more when evaluating digital information. *Teachers College Record* 121(11).
- 44 Donovan, A.M., & Rapp, D.N. (2020). Look it up: Online search reduces the problematic effects of exposures to inaccuracies. *Memory & Cognition*, 48, 1128-1145.
- 45 Kozyreva, A., Lewandowsky, S., & Hertwig, R. (in press). Citizens Versus the Internet: Confronting Digital Challenges With Cognitive Tools. *Psychological Science in the Public Interest*.
- 46 Ecker, U. K. H., Lewandowsky, S., & Chadwick, M. (2020). Can corrections spread misinformation to new audiences? Testing for the elusive familiarity backfire effect. *Cognitive Research: Principles and Implications*, 5, 41. <https://doi.org/10.1186/s41235-020-00241-6>.
- 47 Lakoff, G. (2010). *Moral politics: How liberals and conservatives think*. University of Chicago Press.
- 48 Kumkale, G. T., Albarracín, D., & Seignourel, P. J. (2010). The effects of source credibility in the presence or absence of prior attitudes: Implications for the design of persuasive communication campaigns. *Journal of Applied Social Psychology*, 40(6), 1325-1356.
- 49 Cone, J., Flaharty, K., & Ferguson, M. J. (2019). Believability of evidence matters for correcting social impressions. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 116, 9802-9807. doi:10.1073/pnas.1903222116.
- 50 Pornpitakpan, C. (2004). The persuasiveness of source credibility: A critical review of five decades' evidence. *Journal of Applied Social Psychology*, 34(2), 243-281.
- 51 Amazeen, M. A., & Krishna, A. (2020). Correcting vaccine misinformation: Recognition and effects of source type on misinformation via perceived motivations and credibility. <https://ssrn.com/abstract=3698102>.
- 52 Swire, B., Ecker, U. K. H., & Lewandowsky, S. (2017). The role of familiarity in correcting inaccurate information. *Journal of Experimental Psychology: Learning, Memory, and Cognition*, 43(12), 1948.
- 53 Walter, N., & Tukachinsky, R. (2020). A meta-analytic examination of the continued influence of misinformation in the face of correction: how powerful is it, why does it happen, and how to stop it?. *Communication Research*, 47(2), 155-177.
- 54 Sparks, J. R., & Rapp, D. N. (2011). Readers' reliance on source credibility in the service of comprehension. *Journal of Experimental Psychology: Learning, Memory, and Cognition*, 37(1), 230.
- 55 Albarracín, D., Kumkale, G. T., & Poyner-Del Vento, P. (2017). How people can become persuaded by weak messages presented by credible communicators: Not all sleeper effects are created equal. *Journal of Experimental Social Psychology*, 68, 171-180. doi:10.1016/j.jesp.2016.06.009.
- 56 Dias, N., Pennycook, G., & Rand, D. G. (2020). Emphasizing publishers does not effectively reduce susceptibility to misinformation on social media. *The Harvard Kennedy School (HKS) Misinformation Review*, 1. doi:10.37016/mr-2020-001.

- 57 Pennycook, G., & Rand, D. G. (2020). Who falls for fake news? The roles of bullshit receptivity, overclaiming, familiarity, and analytic thinking. *Journal of personality*, 88(2), 185-200.
- 58 Ecker, U. K. H., & Antonio, L. (2020). Can you believe it? An investigation into the impact of retraction source credibility on the continued influence effect. <https://doi.org/10.31234/osf.io/qt4w8>.
- 59 Guillory, J. J., & Geraci, L. (2013). Correcting erroneous inferences in memory: The role of source credibility. *Journal of Applied Research in Memory and Cognition*, 2(4), 201-209.
- 60 Durantini, M. R., Albarracín, D., Mitchell, A. L., Earl, A. N., & Gillette, J. C. (2006). Conceptualizing the influence of social agents of behavior change: A meta-analysis of the effectiveness of HIV-prevention interventionists for different groups. *Psychological Bulletin*, 132, 212-248. doi:10.1037/0033-2909.132.2.212.
- 61 Vraga, E. K., & Bode, L. (2017). Using expert sources to correct health misinformation in social media. *Science Communication*, 39(5), 621-645.
- 62 van der Meer, T. G., & Jin, Y. (2020). Seeking formula for misinformation treatment in public health crises: The effects of corrective information type and source. *Health Communication*, 35(5), 560-575.
- 63 Cook, J., & Lewandowsky, S. (2016). Rational irrationality: Modeling climate change belief polarization using Bayesian networks. *Topics in Cognitive Science*, 8, 160-179. doi:10.1111/tops.12186.
- 64 Krishna, A. (2018). Poison or prevention? Understanding the linkages between vaccine-negative individuals' knowledge deficiency, motivations, and active communication behaviors. *Health Communication*, 33, 1088-1096.
- 65 Scheufele, D. A., & Krause, N. M. (2019). Science audiences, misinformation, and fake news. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 116(16), 7662-7669.
- 66 Schmid, P., & Betsch, C. (2019). Effective strategies for rebutting science denialism in public discussions. *Nature Human Behaviour*, 3(9), 931-939.
- 67 Wood, T., & Porter, E. (2019). The elusive backfire effect: Mass attitudes' steadfast factual adherence. *Political Behavior*, 41(1), 135-163.
- 68 Porter, E., & Wood, T. J. (2019). *False Alarm: The Truth About Political Mistruths in the Trump Era*. Cambridge University Press.
- 69 Ecker, U. K. H., Lewandowsky, S., Jayawardana, K., & Mladenovic, A. (2019). Refutations of equivocal claims: No evidence for an ironic effect of counterargument number. *Journal of Applied Research in Memory and Cognition*, 8, 98-107.
- 70 Swire-Thompson, B., DeGutis, J., & Lazer, D. (2020). Searching for the backfire effect: Measurement and design considerations. *Journal of Applied Research in Memory and Cognition*. DOI 10.1016/j.jarmac.2020.06.006.
- 71 Ecker, U. K. H., Hogan, J. L., & Lewandowsky, S. (2017). Reminders and repetition of misinformation: Helping or hindering its retraction? *Journal of Applied Research in Memory and Cognition*, 6(2), 185-192.
- 72 Nyhan, B., & Reifler, J. (2010). When corrections fail: The persistence of political misperceptions. *Political Behavior*, 32(2), 303-330.
- 73 Ecker, U., Sze, B., & Andreotta, M. (2020). No effect of partisan worldview on corrections of political misinformation. <https://doi.org/10.31234/osf.io/bszm4>.
- 74 Haglin, K. (2017). The limitations of the backfire effect. *Research & Politics*, 4(3), 2053168017716547.
- 75 Hart, P. S., & Nisbet, E. C. (2012). Boomerang effects in science communication: How motivated reasoning and identity cues amplify opinion polarization about climate mitigation policies. *Communication research*, 39, 701-723.
- 76 Grinberg, N., Joseph, K., Friedland, L., Swire-Thompson, B., & Lazer, D. (2019). Fake news on Twitter during the 2016 US presidential election. *Science*, 363(6425), 374-378.
- 77 Guess, A. M., Nyhan, B., & Reifler, J. (2020). Exposure to untrustworthy websites in the 2016 US election. *Nature human behaviour*, 4(5), 472-480.
- 78 Hart, W., Albarracín, D., Eagly, A. H., Brechan, I., Lindberg, M. J., & Merrill, L. (2009). Feeling validated versus being correct: a meta-analysis of selective exposure to information. *Psychological Bulletin*, 135, 555-588.
- 79 Lewandowsky, S., & Oberauer, K. (2016). Motivated rejection of science. *Current Directions in Psychological Science*, 25, 217-222.
- 80 Ecker, U. K. H., Lewandowsky, S., & Tang, D. T. (2010). Explicit warnings reduce but do not eliminate the continued influence of misinformation. *Memory & Cognition*, 38(8), 1087-1100.
- 81 Seifert, C. M. (2002) The continued influence of misinformation in memory: What makes a correction effective? *Psychology of Learning and Motivation*, 44, 265-292.
- 82 Guzzetti, B. J. (2000). Learning counter-intuitive science concepts: What have we learned from over a decade of research? *Reading & Writing Quarterly*, 16, 89-98.
- 83 Kendeou, P., & O'Brien, E. J. (2014). The Knowledge Revision Components (KReC) framework: Processes and mechanisms. In D. Rapp, & J. Braasch (Eds.), *Processing Inaccurate Information: Theoretical and Applied Perspectives from Cognitive Science and the Educational Sciences*, Cambridge: MIT.
- 84 Begg, I. M., Anas, A., & Farinacci, S. (1992). Dissociation of processes in belief: Source recollection, statement familiarity, and the illusion of truth. *Journal of Experimental Psychology: General*, 121(4), 446.
- 85 Brashier, N. M., Eliseev, E. D., & Marsh, E. J. (2020). An initial accuracy focus prevents illusory truth. *Cognition*, 194, 1040.
- 86 Fazio, L. K., Brashier, N. M., Payne, B. K., & Marsh, E. J. (2015). Knowledge does not protect against illusory truth. *Journal of Experimental Psychology: General*, 144(5), 993.

- 87 Fein, S., McCloskey, A. L., & Tomlinson, T. M. (1997). Can the jury disregard that information? The use of suspicion to reduce the prejudicial effects of pretrial publicity and inadmissible testimony. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 23(11), 1215-1226.
- 88 Elsey, J. W., & Kindt, M. (2017). Tackling maladaptive memories through reconsolidation: From neural to clinical science. *Neurobiology of Learning and Memory*, 142, 108-117.
- 89 Kendeou, P., Butterfuss, R., Kim, J., & Van Boekel, M. (2019). Knowledge Revision Through the Lenses of the Three-Pronged Approach. *Memory & Cognition*, 47, 33-46.
- 90 Chan, M. P. S., Jones, C. R., Hall Jamieson, K., & Albarracin, D. (2017). Debunking: A meta-analysis of the psychological efficacy of messages countering misinformation. *Psychological Science*, 28(11), 1531-1546.
- 91 Kendeou, P., Smith, E. R., & O'Brien, E.J. (2013). Updating during reading comprehension: Why causality matters. *Journal of Experimental Psychology: Learning, Memory, and Cognition*, 39, 854-865.
- 92 Rich, P. R., & Zaragoza, M.S. (2020). Correcting Misinformation in News Stories: An Investigation of Correction Timing and Correction Durability. *Journal of Applied Research in Memory and Cognition*, <https://doi.org/10.1016/j.jarmac.2020.04.001>.
- 93 Lewandowsky, S., Cook, J., & Lloyd, E. (2018). The 'Alice in Wonderland' mechanics of the rejection of (climate) science: simulating coherence by conspiracism. *Synthese*, 195, 175-196.
- 94 Oppenheimer, D. M. (2006). Consequences of erudite vernacular utilized irrespective of necessity: Problems with using long words needlessly. *Applied Cognitive Psychology*, 20, 139-156.
- 95 Fenn, E., Ramsay, N., Kantner, J., Pezdek, K., & Abed, E. (2019). Nonprobative photos increase truth, like, and share judgments in a simulated social media environment. *Journal of Applied Research in Memory and Cognition*, 8(2), 131-138.
- 96 Newman, E. J., Garry, M., Bernstein, D. M., Kantner, J., & Lindsay, D. S. (2012). Nonprobative photographs (or words) inflate truthiness. *Psychonomic Bulletin & Review*, 19(5), 969-974.
- 97 Newman, E. J., Garry, M., Unkelbach, C., Bernstein, D. M., Lindsay, D. S., & Nash, R. A. (2015). Truthiness and falsiness of trivia claims depend on judgmental contexts. *Journal of Experimental Psychology: Learning, Memory, and Cognition*, 41(5), 1337.
- 98 Alter, A. L., & Oppenheimer, D. M. (2009). Uniting the tribes of fluency to form a metacognitive nation. *Personality and Social Psychology Review*, 13, 219-235. doi: 10.1177/1088868309341564.
- 99 Reber, R., & Schwarz, N. (1999). Effects of perceptual fluency on judgments of truth. *Consciousness and Cognition*, 8(3), 338-342.
- 100 Schwarz, N., Newman, E., & Leach, W. (2016). Making the truth stick and the myths fade: Lessons from cognitive psychology. *Behavioral Science & Policy*, 2(1), 85-95.
- 101 Becker, J., Porter, E., & Centola, D. (2019). The wisdom of partisan crowds. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 116, 10717-10722.
- 102 Bode, L., & Vraga, E. K. (2018). See something, say something: Correction of global health misinformation on social media. *Health Communication*, 33(9), 1131-1140.
- 103 Bode, L., & Vraga, E. K. (2015). In related news, that was wrong: The correction of misinformation through related stories functionality in social media. *Journal of Communication*, 65(4), 619-638.
- 104 Clayton, K., Blair, S., Busam, J. A., Forstner, S., Gance, J., Green, G., ... & Sandhu, M. (2019). Real solutions for fake news? Measuring the effectiveness of general warnings and fact-check tags in reducing belief in false stories on social media. *Political Behavior*, 1-23.
- 105 Vraga, E. K., Kim, S. C., Cook, J., & Bode, L. (2020). Testing the Effectiveness of Correction Placement and Type on Instagram. *The International Journal of Press/Politics*, 1940161220919082.
- 106 McKeever, B.W., McKeever, R., Holton, A.E., & Li, J.Y. (2016). Silent majority: Childhood vaccinations and antecedents to communicative action. *Mass Communication and Society*, 19(4), 476-498. DOI: 10.1080/15205436.2016.1148172.
- 107 Noelle-Neumann, E. (1974). The spiral of silence: A theory of public opinion. *Journal of Communication*, 24(2), 43-51.
- 108 Van Duyn, E. (2018). Hidden democracy: political dissent in rural America. *Journal of Communication*, 68, 965-987.

